

Hur beredda är EUs veterinärmyndigheter på att hantera naturkatastrofer?

Projektrapport från DG Hälsa och Livsmedelssäkerhet

SCAW
4 juni 2019
SLU, Uppsala

Lena Englund
Direktorat F: Health and Food
Audits and Analysis
DG SANTE

Vem är Lena Englund?

- Veterinär 1982
- PhD 1997, Docent 2003
- SVA & Jordbruksverket i 21 år
- DG Hälsa och Livsmedelssäkerhet i drygt 15 år
 - Kontroll av restsubstanser/ veterinära läkemedel
 - Kontroll av djursjukdomar, inkl. Beredskapsplanering
 - 90 revisioner i 46 länder

Veterinärmedicinsk krisberedskap & EU

- EU-lagstiftning kräver beredskapsplanering för att hantera:
 - Allvarliga djursjukdomar
 - Matförgiftningar
 - Farliga ämnen i livsmedel
 - Farliga ämnen i djurfoder
 - Vaxtsjukdomar
- EU och medlemsländerna ordnar kurser och genomför revisioner av systemen
- **Hög kunskapsnivå, generellt god beredskap**
- DG Hälsa och Livsmedelssäkerhet kan gå in och stödja/hantera utbrott över gränserna

EU och beredskap för naturkatastrofer

EU har väl utvecklade system för att stödja Medlemsländernas förmåga att bekämpa naturkatastrofer och andra kriser (EU Civil Protection Mechanism)

https://ec.europa.eu/commission/news/resceu-2018-dec-12_en

- **Europeisk reserv** som kan co-finansieras av EU och sätts in för att hjälpa till att hantera skogsbränder, allvarliga olyckor (kemi, kärkraft, strålning) och medicinska kriser
- **Registrering och auktorisering** av medicinska team, laboratorier och fältsjukhus för utlandstjänst (ffa kriser typ Ebola)
- **Kunskapsnätverk**

Varför genomförde vi ett projekt kring veterinär beredskap för naturkatastrofer?

EU:s aktiviteter och nätverk har hittills inte beaktat:
Djurens betydelse för **livsmedelsproduktionen**
Animalieproduktionens betydelse för **återhämtningen** av en bygd
Människors emotionella band till sina djur

Vi tror att det kan bero på att veterinärer, lantbrukare och frivilligorganisationer inte tillsammans varit engagerade i de nationella beredskapsprojekten

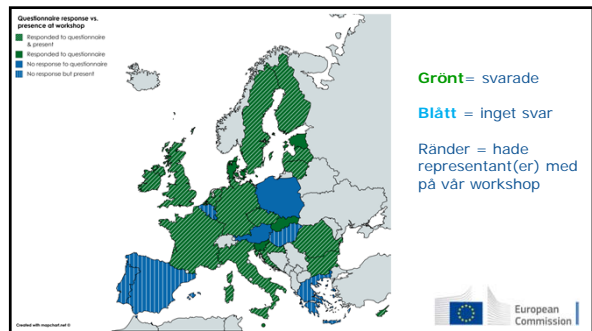
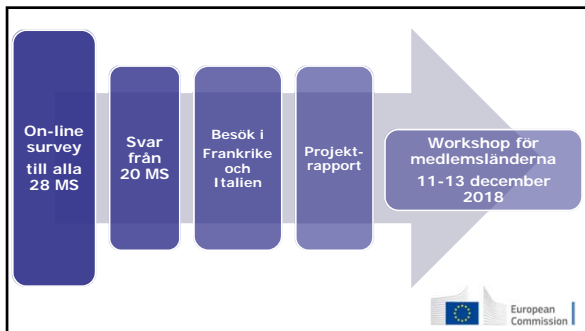
Passar det arbetet kanske inte in i våra inarbetade "fack" för djurskydd, djurhälsa, livsmedel och avel?

Projekt 2017-2018:
Är veterinärmyndigheterna involverade vid naturkatastrofer?
Bör de vara det?
Räcker det med de befintliga beredskapsplanerna?

Från: Barometern.se 3 juni 2018

Survey – 18 frågor om:

- Vilka leder insatserna?
- Erfarenhet hos veterinärmyndigheten
- Planer, rekommendationer, SOPs
- Samarbete med privata aktörer – organisationer
- Kurser, övningar, återkoppling
- Delaktighet efter den akuta katastrofen

Från OIEA Guidelines on disaster management and risk reduction in relation to animal health and welfare and veterinary public health (2016)

European Commission

Vem tar befälet?

95% av de svarande länderna angav en ledande myndighet – och det var inte Veterinärmyndigheten

Veterinärmyndigheter är tränade att bestämma – inte att följa

Funkar det i en katastrofsituation?

Figure 2. Relationship of Multi-Sectoral Disaster Management and Risk Reduction Plans and Guidelines
Från OIEA Guidelines

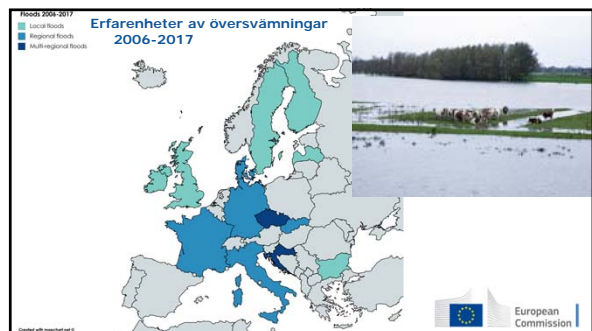
European Commission

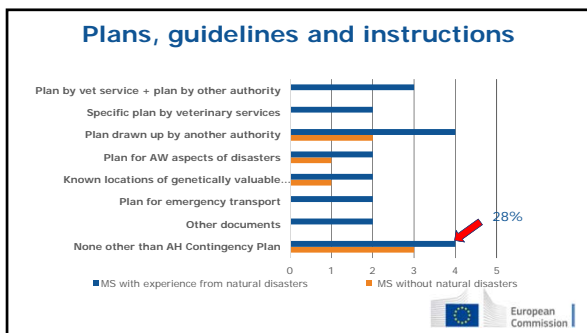
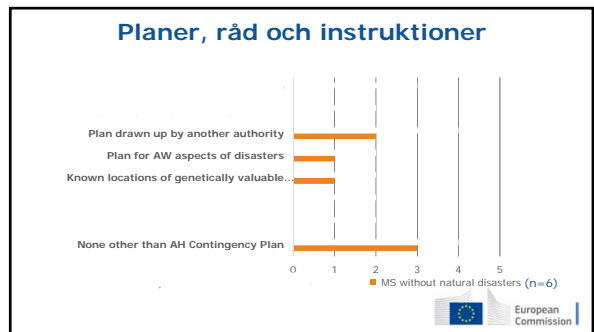
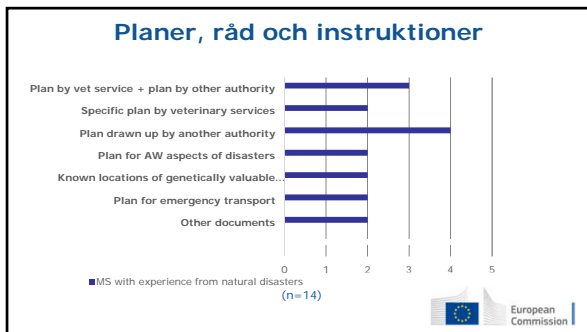
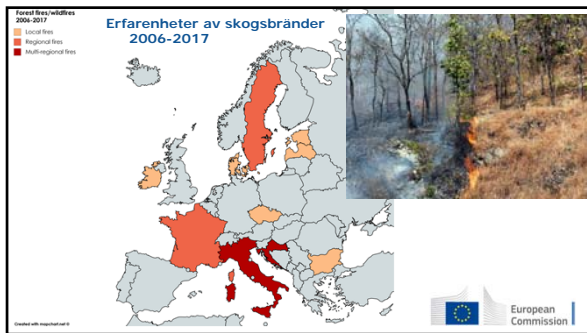
Har veterinärmyndigheten någon roll?

Övergripande målet för landet är och ska vara att rädda människor och viktiga strukturer, men vad kan den veterinära expertisen användas till?

- Vänta på att kallas in – eller delta i planering?
- Bara i akutfasen – eller mer långsiktigt arbete?
- Förebyggande – godkännande av byggnader för djur i översvämningsområden, nära sly och skog?
- Utbildning av räddningspersonal?
- Prioritering av objekt att rädda?

European Commission

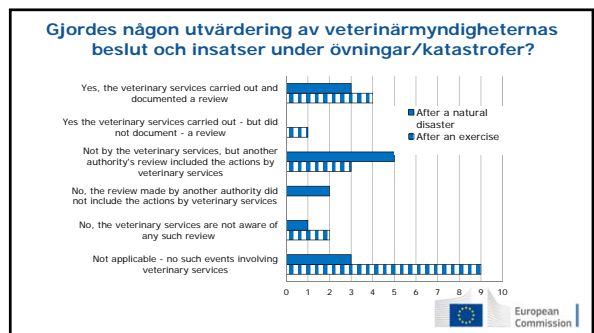
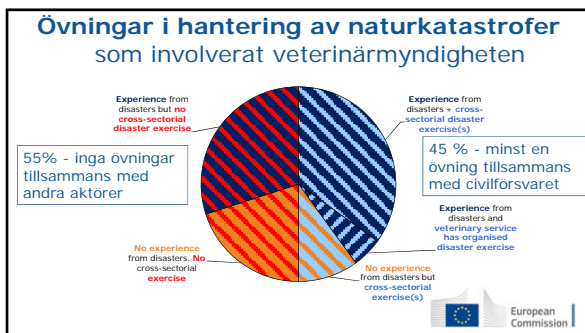
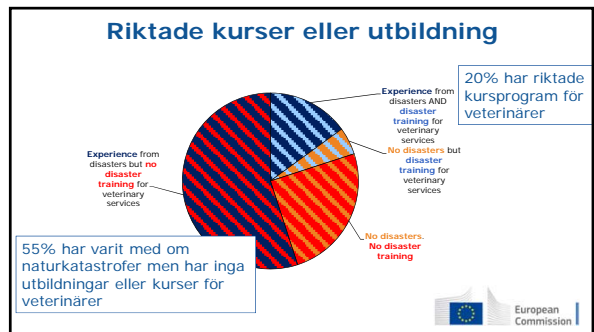
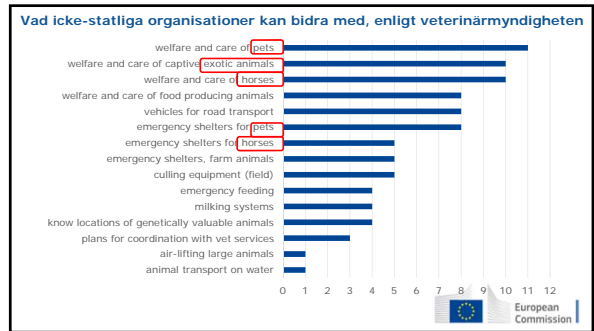
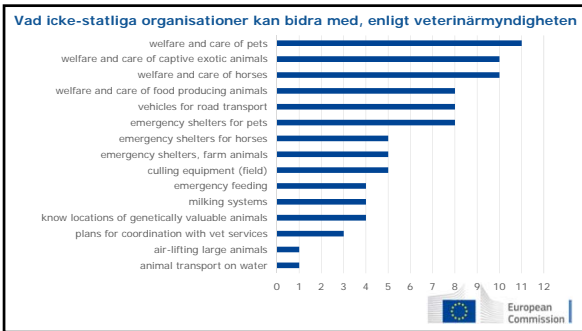

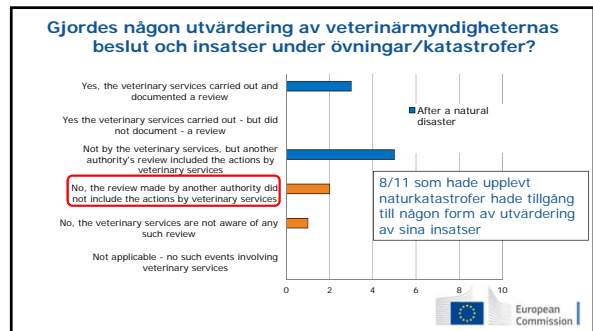
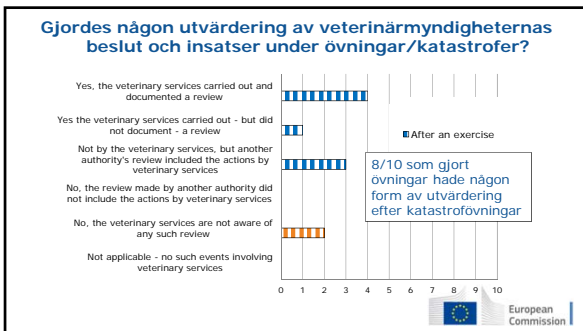
Samarbete med privata aktörer och organisationer

- 14 Veterinärmyndigheter kan kräva assistans av privata veterinärer
 - 11 har laglig rätt att göra så
 - 3 har samarbetsavtal

(Frågan var lite oklart formulerad för i några fall kan den överordnade krismyndigheten kräva assistans men inte veterinärmyndigheten)
- 17 Veterinärmyndigheter samarbetar med branschorganisationer
- 16 har väletablerat samarbete med icke-statliga organisationer som kan assistera, t.ex. i en katastrofsituation.

European Commission

Återuppbyggnad

- 15 länder betalar ut statlig ersättning även för förluster orsakade av naturkatastrofen (inte bara till följd av myndighetsåtgärder), men 5 länder gör det inte – däribland Sverige
- 4 länder uppgav att veterinärmyndigheten deltog i vissa delar av återuppbyggnaden

⇒ Endast ett fåtal veterinärmyndigheter ser sig ha en roll i återuppbyggnadsfasen. Varför det?

European Commission

Är inte dessa veterinära ansvarsområden?

- Livsmedelsproduktionen är beroende av att lantbrukare och livsmedelsföretag snabbt "kommer på fötter"
- Utän tillgång till foder/bete och avsättning för sina produkter kan en bygd snabbt avfolkas
- Återuppbyggnad ger möjlighet till förbättring av djurskydd och livsmedelssäkerhet
- Italien har uppmärksammat detta och de lokala veterinärmyndigheterna arbetar tätt tillsammans med kommunerna som drabbades av jordbävningar
- Kroatien och Italien har förbättrat sina system för att omhänderta och återförena sällskapsdjur med sina ägare

European Commission

Slutsatser från projektrapporten och vår workshop

- Etablera kontakt** med andra myndigheter (MSB, brandförsvaret, polis, kommuner etc)
- Det måste finnas en **klar beslutsgång och etablerade beslutande organ**
- Realistiska förväntningar** från båda håll: Vad kan / ska veterinärmyndigheter göra?
- Veterinärmyndigheten har redan viktiga **register, kartor och databaser** Vet de andra myndigheterna det? Kan man lägga till funktioner i t.ex. kontrollregister så att krisrelaterade gårdsbesök, skadelage, akuta djurflyttningar kan registreras snabbt?

European Commission

Slutsatser från projektrapporten och vår workshop

- Gå igenom hur **befintliga beredskapsplaner behöver kompletteras** Följta order, människoliv räddas före djurliv, snabba djurflyttningar istället för stillestånd, kunskap om alternativa hagar/stallar, foder och vatten, livsmedelsproduktion i tillfälliga lokaler
- Samarbete och öva med utvalda **frivilligorganisationer och näringen** Med etablerat samarbete blir det mkt lättare att återförena djur och människor Mindre risk att djur flyttas så att gårdars hälsostatus försämras
- Glöm inte de **psykologiska effekterna** på er personal
- Veterinärerna har mycket att komma med i det **riskförebyggande** arbetet och under **återuppbyggnad** – främst på lokal nivå – men från djurhälsoområdet är vi mest vana vid akutinsatser

European Commission

Fungerar våra egna system och arbetssätt (business continuity)?

Det är ju inte bara lantbrukare och livsmedelsföretag som kan drabbas av **elavbrott, översvämmade kontor, avstängt vatten, stängda tillfartsvägar, kraschat internet, avsaknad av mobil- eller telefonnät**

Vad händer nu?

- Experterna på vårt möte ville gärna fortsätta att träffas
- Många efterfrågade gemensamma kurser och fora för erfarenhetsutbyte
- Kommissionen har dock inga sådana planer (för närvarande)
- De italienska myndigheterna som deltog har åtagit sig att fortsätta detta arbete:
 - Ministry of Health
 - Italian Civil Protection
 - Italian National Reference Centre for Urban Veterinary Hygiene and non-epidemic Emergencies (IUVENE)

Om länderna vill ha tillgång till varandras veterinära expertstöd genom EUs "Civil Protection Mechanism" måste de driva den frågan tillsammans

http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=124

